

QUẢN LÝ DI TÍCH QUỐC GIA, ĐẶC BIỆT HỒ HOÀN KIẾM – ĐỀN NGỌC SƠN

Phạm Văn Hiếu *

Nguyễn Liên Hằng **

Tóm tắt: Với người dân Hà Nội, quần thể Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn, cầu Thê Húc là niềm tự hào. Còn với người dân Việt Nam ở các vùng miền khác thì lâu hình ảnh Hồ Hoàn Kiếm đã là một biểu tượng của Hà Nội. Không những thế, đây còn là một điểm đến chứa đựng nhiều giá trị văn hóa, lịch sử của thủ đô, là nơi mà bất kỳ du khách nào cũng phải ghé thăm khi đến Hà Nội. Để củng cố và khẳng định giá trị này, cần huy động sự tham gia và phối hợp chặt chẽ của nhiều cơ quan nhằm quản lý tốt di tích quốc gia đặc biệt này. Bài viết phân tích thực trạng công tác quản lý di tích quần thể Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn, những hạn chế và đề xuất các giải pháp nâng cao hiệu quả công tác này.

Từ khóa: Quản lý, di tích quốc gia, Hồ Hoàn Kiếm, Đền Ngọc Sơn.

Summary: For the people of Hanoi, the complex of Hoan Kiem Lake - Ngoc Son Temple, The Huc Bridge is pride. As for Vietnamese people in other regions, the image of Hoan Kiem Lake has long been a symbol of Hanoi. Not only that, this is also a destination containing many cultural and historical values of the capital, a place that any visitor must visit when coming to Hanoi. To consolidate and assert this value, it is necessary to mobilize the participation and close coordination of many concerned agencies to well manage this special national monument. The article analyzes the current status of the management of the relics of Hoan Kiem Lake - Ngoc Son Temple, its limitations and proposals for solutions to improve this work efficiency.

Keywords: Management, national relic, Hoan Kiem Lake, Ngoc Son Temple.

1. Ý nghĩa của công tác quản lý di tích lịch sử văn hóa quốc gia

Di tích lịch sử văn hóa là sản phẩm của lịch sử, ghi dấu nhiều nội dung lịch sử khác nhau, tồn tại muôn hình muôn vẻ. Mỗi một di tích lại chứa đựng trong nó một nội dung lịch sử, giá trị văn hóa và một lượng thông tin riêng biệt. Việt Nam nói chung, Thủ đô Hà Nội nói riêng, có nhiều di tích lịch sử văn hóa quốc gia,

trong đó không ít di tích văn hóa quốc gia đặc biệt. Một số di tích đã được Tổ chức Giáo dục, Khoa học và Văn hóa của Liên hiệp quốc (UNESCO) vinh danh, trở thành di sản văn hóa thế giới. Công tác quản lý di sản đó được triển khai bài bản, với sự giám sát của UNESCO. Ý nghĩa của công tác quản lý di sản là bảo tồn và phát huy giá trị của di sản, phục vụ chiến lược phát triển kinh tế - xã hội

* Khoa Kinh tế, Trường ĐH KD&CN Hà Nội

** Ban Quản lý di tích danh thắng Hà Nội

trong giai đoạn mở cửa và hội nhập của đất nước.

Nói chung, các di tích lịch sử văn hóa ở Việt Nam đang đứng trước thách thức biến động khắc nghiệt của môi trường tự nhiên, sức ép tăng dân số, của xây dựng, giao thông và các nhu cầu hưởng thụ văn hóa ngày một tăng lên của con người. Do vậy, việc bảo tồn và khai thác hợp lý, bền vững di tích này là một yêu cầu bức thiết. Điều đó chỉ có được, khi có một đội ngũ quản lý di sản văn hóa đủ mạnh, giỏi về chuyên môn, tâm đắc với nghề.

Hệ thống di tích văn hóa quốc gia đặc biệt Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn là một danh thắng của Thủ đô Hà Nội và cả nước. Xét trên nhiều khía cạnh, khu di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn không chỉ là nơi quy tụ một hệ thống các loại hình di tích thiên nhiên, lịch sử, kiến trúc tôn giáo đặc sắc, mà còn quy tụ được một kho tàng văn hóa phi vật thể độc đáo hấp dẫn khách thăm quan trong và ngoài nước. Đây là quần thể di tích cổ kính thuộc loại hình không thể tái tạo được, nên càng đòi hỏi sự quản lý nghiêm ngặt. Quản lý di tích văn hóa này chính là góp phần đánh thức tiềm năng di sản văn hóa của di tích, phục vụ phát triển du lịch, nâng cao dân trí, xây dựng cuộc sống mới tốt đẹp hơn.

2. Thực trạng công tác quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn

a) Cơ chế phối hợp quản lý

Di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn nằm trên địa bàn của 4 phường: Hàng Bạc, Hàng Trống, Lý Thái Tổ và Tràng Tiền thuộc quận Hoàn Kiếm, một quận trung tâm của thủ đô Hà Nội. Đây là địa danh có giá trị về mặt lịch sử, cảnh

quan, tâm linh, thương mại, kiến trúc, đô thị, văn hoá, phong tục, tập quán, môi trường... Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn mãi mãi là niềm tự hào, kiêu hãnh của người Việt Nam, dù còn nhiều điều ta chưa khám phá hết.

Năm 2013, UBND thành phố Hà Nội đã ban hành Quy định về phân công trách nhiệm và cơ chế phối hợp của các đơn vị, cá nhân trong quản lý Hồ Hoàn Kiếm (Quyết định số 70/2013/QĐ-UBND ngày 30/12/2013). Hoạt động quản lý Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn thuộc loại quản lý sự nghiệp. Các dịch vụ văn hóa diễn ra tại đây là loại hình hoạt động văn hóa, nhưng cũng là hoạt động kinh doanh thuộc nhiều ngành, nhiều nghề, nhiều đơn vị quản lý khác nhau, từ các hộ kinh doanh tư nhân đến các cơ quan, tổ chức nhà nước. Việc quản lý Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn được giao cho nhiều cơ quan, ban ngành khác nhau cùng phối hợp quản lý, có trách nhiệm hướng dẫn UBND quận Hoàn Kiếm thực hiện các nhiệm vụ được giao đối với các hoạt động liên quan.

b) Các nguồn lực quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn

Theo Quyết định số 582/QĐ-VHTT của Sở Văn hóa và Thể thao TP Hà Nội, Ban Quản lý Di tích danh thắng Hà Nội là đơn vị được giao quản lý trực tiếp một hệ thống gồm 6 di tích quan trọng trên địa bàn Hà Nội, trong đó có di tích quốc gia đặc biệt Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn, cụ thể là quản lý mọi hoạt động bên trong và có liên quan đến công tác duy tu, bảo dưỡng. Bộ máy tổ chức của Ban Quản lý Di tích danh thắng Hà Nội gồm có 4 phòng chuyên môn, nghiệp vụ:

Phòng Hành chính - Tổng hợp; Phòng Nghiên cứu - Suru tầm; Phòng Nghiệp vụ cơ sở; Phòng Quản lý di tích. Lãnh đạo Ban có Trưởng ban và hai Phó trưởng ban. Tính đến thời điểm hết năm 2019, nguồn nhân lực của Ban có 79 người, gồm 37 viên chức, 9 hợp đồng chuyên môn, 20 người hợp đồng theo Nghị định 68 và 13 người theo hợp đồng khác. Về chuyên môn, mới chỉ có một số cán bộ, viên chức được đào tạo chuyên ngành văn hóa, bảo tồn, bảo tàng lịch sử, được sắp xếp, bố trí công tác đúng chuyên môn, phần nào đáp ứng được nhiệm vụ được giao. Số cán bộ có trình độ trên đại học rất ít (khoảng 9%), đại học – 49%, lao động phổ thông – 42%. Hiện tại, Ban chưa xây dựng được đội ngũ chuyên gia có trình độ cao, am hiểu về lĩnh vực kiến trúc truyền thống và di sản văn hóa.

Nguồn tài chính để bảo vệ và phát huy giá trị di sản văn hóa Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn dựa vào ngân sách nhà nước, các khoản thu từ hoạt động khai thác giá trị di sản và tài trợ, đóng góp của các tổ chức, cá nhân trong và ngoài nước.

c) Tổ chức quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn

Công tác bảo tồn và phát huy các

giá trị văn hoá, lịch sử của di tích là hai mặt của một thể thống nhất. Để bảo tồn, tôn tạo và phát huy giá trị của di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn, nhiều năm qua, Ban Quản lý Di tích danh thắng Hà Nội đã chú tâm nghiên, tìm hiểu giá trị tiêu biểu của di tích một cách kỹ lưỡng trên tất các mặt, các khía cạnh để từ đó xây dựng phương án bảo tồn, phát huy giá trị của di tích một cách tích cực, có hiệu quả nhất. Đồng thời, nhằm giữ gìn những giá trị vốn có, Ban đã thường xuyên thực hiện việc duy tu, bảo dưỡng các công trình kiến trúc, các di vật, cổ vật, chỉnh trang tôn tạo cảnh quan và bổ sung hệ thống cây xanh, làm cho di tích ngày một khang trang. Bắt đầu từ ngày 1/9/2016, sau khi khu vực xung quanh hồ Hoàn Kiếm được quyết định thí điểm trở thành không gian đi bộ và sinh hoạt văn hóa cộng đồng vào những ngày cuối tuần, di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn được bổ sung nhiều giá trị mới. Từ ngày 1/01/2020, khu vực không gian đi bộ quanh hồ Hoàn Kiếm và phụ cận kết thúc giai đoạn thí điểm, đi vào hoạt động chính thức, lượng khách vào thăm Đền Ngọc Sơn cũng tăng lên rõ rệt, cả về số người lẫn doanh thu (Bảng 1).

Bảng 1. Tổng số lượt khách tham quan di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn

Năm	Tham quan khu vực Hồ Hoàn Kiếm		Tham quan Đền Ngọc Sơn	
	Lượt khách, người	Tăng so cùng kỳ, %	Lượt khách, người	Doanh thu, tỷ đồng
2016	1.361.000	22,8	1.005.000	29,20
2017	1.950.000	30,2	956.000	27,80
2018	2.185.170	12,0	950.000	26,47
2019	1.239.800	13,0	1.200.000	31,83
Tổng	6.735.970		4.111.000	115,30

(Nguồn: Ủy ban nhân dân thành phố Hà Nội)

Ban Quản lý Di tích danh thắng Hà Nội thực hiện nghiêm túc, công khai, minh bạch việc quản lý thu chi tài chính (bán vé tham quan di tích, tiếp nhận ghi công đức,...), cũng như các chế độ, chính sách đối với người lao động theo các quy định hiện hành của Nhà nước. Ban luôn duy trì tốt hoạt động tuyên truyền, giới thiệu trên mọi phương diện về di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn với nhiều hình thức phong phú đa dạng.

d) Công tác giữ gìn an ninh trật tự và vệ sinh môi trường

Ban Quản lý Di tích danh thắng Hà Nội đã phối hợp cùng Ban chỉ đạo quản lý trực tiếp tuyên phổ đi bộ hồ Gươm. Công an quận Hoàn Kiếm đề nghị các cơ quan có thẩm quyền kiên quyết xử lý đối với các trường hợp vi phạm việc thực hiện nếp sống văn hóa, văn minh khu di tích. Hàng tháng tổ chức họp giao ban đánh giá tình hình, đưa ra giải pháp giải quyết các tồn tại.

Thời gian gần đây, quận Hoàn Kiếm bắt đầu triển khai dự án đầu tư, cải tạo, nâng cấp, chỉnh trang khu vực Hồ Hoàn Kiếm và nghiên cứu thực hiện các dự án thành phần phụ cận, như khu vực nhà hàng Thủy Tạ, quảng trường Đông Kinh Nghĩa Thục, kết nối Đền Ngọc Sơn - đền Bà Kiệu, vườn hoa Lý Thái Tổ, tháp Hòa Phong, đền Vua Lê, các trục đường xung quanh hồ Hoàn Kiếm. Công tác giữ gìn vệ sinh môi trường luôn được quan tâm, xác định đây là nhiệm vụ quan trọng có ảnh hưởng trực tiếp đến cảnh quan môi trường di tích.

e) Công tác thanh tra, kiểm tra các hoạt động quản lý di tích

Ban Quản lý đã chủ động xây dựng kế hoạch báo cáo lãnh đạo UBND TP Hà Nội, Sở Văn hóa và Thể thao về việc phối hợp thanh, kiểm tra việc chấp hành pháp luật về bảo vệ, phát huy giá trị của di sản, như tu bổ, tôn tạo, lập hồ sơ di sản (vật thể và phi vật thể), nạn mê tín dị đoan, đồ tiền lẻ trong khuôn viên di tích; luôn theo dõi, tiếp nhận thông tin phản ánh từ nhân dân về những vi phạm liên quan đến công tác quản lý di tích để có những biện pháp kịp thời, hoặc kiến nghị lên cấp trên xử lý theo đúng quy định của pháp luật.

f) Tuyên truyền, quảng bá các giá trị của di tích

Ban Quản lý thường xuyên phối hợp với các cơ quan báo chí, phát thanh truyền hình nhằm tuyên truyền, quảng bá các giá trị của di tích. Công tác tuyên truyền quảng bá các giá trị di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn thực hiện thông qua đội ngũ thuyết minh viên được các cấp quản lý và du khách đánh giá cao. Ban đã chỉnh trang, tu sửa các bảng, biển giới thiệu về di tích. Giai đoạn 2016-2019, trong khoảng 1.350 tin, bài trên báo và truyền hình trung ương và địa phương đã có 1.035 bài đánh giá tốt hiệu quả của không gian đi bộ hồ Gươm, 315 bài góp ý về những tồn tại, hạn chế và phản ánh của người dân và du khách.

g) Sự tham gia của cộng đồng vào công tác quản lý di tích

Bằng sự chung tay của cộng đồng, trong giai đoạn 2016-2019, tốc độ tăng bình quân dịch vụ, thương mại, du lịch hằng năm của quận Hoàn Kiếm đạt hơn 18%; tỷ trọng ngành dịch vụ, thương

mại, du lịch năm 2019 đạt 98%, lượng khách quốc tế lưu trú trên địa bàn tăng bình quân 18,5%/năm (năm 2019 đạt 2,35 triệu lượt); công suất sử dụng phòng khách sạn đạt 70-80%.

3. Đánh giá công tác quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm – Đền Ngọc Sơn

a) Những kết quả đạt được

Công tác quản lý các di tích quốc gia trên địa bàn Hà Nội nói chung, di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn nói riêng, đã đạt được nhiều kết quả tốt đẹp:

- Hàng năm di tích đã đón trên 1 triệu lượt khách, trong đó có hàng trăm đoàn khách cấp cao trong nước và quốc tế. Riêng năm 2017 có hơn 300 đoàn khách cấp cao trong nước và quốc tế đến thăm Đền Ngọc Sơn. Giai đoạn 2016-2019, khu vực Hồ Hoàn Kiếm đón trên 6.735.970 lượt khách, trong đó riêng Đền Ngọc Sơn đón trên 4.111.000 lượt khách, mang về doanh thu hơn 115,30 tỷ đồng;

- Tổ chức thành công hoạt động văn hóa: Giai đoạn 2016-2019, tại không gian đi bộ Hồ Hoàn Kiếm đã diễn ra 357 sự kiện văn hóa quy mô lớn; các cửa hàng kinh doanh chuyển sang các hoạt động dịch vụ du lịch tăng lên 594 cơ sở. Bên cạnh đó, các cơ quan quản lý nhà nước đã tạo cơ chế để người dân có thể trực tiếp tham gia vào các dịch vụ du lịch, tạo sinh kế bền vững cho cộng đồng.

Có được những kết quả đó, trước hết, nhờ sự phân công, phân cấp quản lý rõ ràng thể hiện ở các văn bản pháp quy của các cấp. Thành phố trực tiếp quản lý việc đầu tư tu bổ, bảo tồn, phát huy giá trị các di tích quốc gia đặc biệt, trong đó có Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn sau khi

được xếp hạng, công nhận. Sở Văn hóa và Thể thao, với tư cách là cơ quan tham mưu, giúp UBND thành phố Hà Nội quản lý về văn hóa trên địa bàn, được giao nhiệm vụ tổ chức thực hiện, hướng dẫn các tổ chức bảo vệ và phát huy giá trị di sản. UBND quận Hoàn Kiếm chủ trì phối hợp với các cơ quan chức năng, các sở, ban, ngành thành phố đảm bảo an ninh, trật tự đô thị, an toàn xã hội, an toàn giao thông, bảo vệ môi trường, cảnh quan đô thị, quản lý quy hoạch kiến trúc, xây dựng khu vực Hồ Hoàn Kiếm, đồng thời ban hành nội quy để các tổ chức và cá nhân thực hiện.

b) Những tồn tại, hạn chế

- Vẫn còn tình trạng xả rác bừa bãi vào dịp cuối tuần, nhất là những ngày lễ, tết, sau mỗi lần sự kiện ngoài trời được tổ chức trên các tuyến phố đi bộ Hồ Hoàn Kiếm. Các hoạt động văn hoá, nghệ thuật do Phòng Quản lý nghệ thuật thuộc Sở Văn hoá và Thể thao cấp phép, song Ban Quản lý Di tích danh thắng phải thường xuyên bố trí nhân viên dọn vệ sinh, thuê lao động vận chuyển rác thải, làm sạch môi trường khu vực này;

- Ô nhiễm tiếng ồn cũng gây phiền toái cho du khách. Âm thanh từ những chiếc loa công suất lớn của các nhóm nhạc gây nên sự hỗn tạp. Xuất hiện các nhóm biểu diễn âm nhạc với mục đích xin tiền du khách. Đáng nói là chất lượng biểu diễn không như mong đợi. Các tiết mục quay vòng từ tuần này sang tháng khác khiến người dân sống và làm việc gần hồ rất khó chịu;

- Công tác quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn liên quan đến

hiều cấp, nhiều ban, ngành khác nhau. Mặc dù, trên văn bản, Ban Quản lý được giao trực tiếp quản lý di tích quốc gia đặc biệt này, nhưng nhiệm vụ chủ yếu chỉ gắn với bảo tồn di sản kiến trúc, tổ chức các hoạt động văn hóa truyền thống tại Đền và thu lệ phí khách tham quan vào Đền, đồng thời phối hợp với các cơ quan chức năng khác trong việc tuyên truyền ý thức người dân về bảo tồn di sản;

- Đội ngũ cán bộ quản lý di tích còn mỏng, chuyên môn chưa đáp ứng được yêu cầu, cũng ảnh hưởng nhất định đến công tác quản lý, như chưa kịp thời phát hiện, tham mưu, xử lý nghiệp vụ một cách hiệu quả. Nhận thức của đội ngũ cán bộ, nhân viên còn chưa đồng đều, thiếu kinh nghiệm giải quyết những công việc phát sinh đột xuất, gây khó khăn cho người điều hành, quản lý. Việc đào tạo, bồi dưỡng và bổ sung cán bộ chuyên môn còn chậm, chưa có hướng đào tạo đội ngũ cán bộ chuyên môn cao hơn, có khả năng kết nối với hệ thống các di tích khác của thành phố. Ban Quản lý cũng chưa có nhiều sáng kiến, đổi mới trong hoạt động, tuyên truyền, thu hút khách đến với di tích;

- Diện tích khu di tích khá rộng. Hồ Hoàn Kiếm rộng khoảng 12 ha với đảo Ngọc và đảo Rùa, gồm cả yếu tố tự nhiên (hồ) và văn hóa (kiến trúc, tôn giáo), văn hóa vật thể và phi vật thể. Các di tích đó trải qua nhiều thăng trầm, biến cố, có phần bị phá hủy, xuống cấp. Việc quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn đôi khi được đặt chung với loại di tích cấp quốc gia đặc biệt khác, mà không tính đến đặc thù của di tích, nên một

số vướng mắc quản lý cụ thể không thể “vượt rào” được;

- Khu di tích hàng năm đón trên hàng triệu lượt khách tham quan và thường tập trung cao điểm vào những dịp lễ, tết, dịp thi tốt nghiệp, thi đại học, nên đôi khi di tích bị quá tải về nhiều mặt, như vệ sinh môi trường, hạn chế sự chu đáo trong đón tiếp khách tham quan,... Là điểm đến quan trọng trong lộ trình tuyến tham quan Hà Nội của du khách, song hệ thống dịch vụ phục vụ tại điểm di tích vẫn còn rất khiêm tốn.

4. Kiến nghị một số giải pháp quản lý di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn

a) Hoàn thiện cơ chế, chính sách quản lý di tích

- Cần thiết hoàn thiện cơ chế chính sách quản lý di tích trong giai đoạn tới, đáp ứng nhu cầu tham quan, nhu cầu văn hóa của người dân thủ đô, du khách trong và ngoài nước;

- Tổ chức nghiên cứu lập, phê duyệt các quy hoạch chi tiết xây dựng tiếp theo, các quy hoạch chuyên ngành (thiết kế kiến trúc cảnh quan cho một số trục, tuyến cảnh quan quan trọng, thiết kế quy hoạch cây xanh,...) làm cơ sở pháp lý triển khai các dự án đầu tư xây dựng công trình, dự án phát triển hạ tầng kỹ thuật, hạ tầng xã hội và phát triển du lịch,... Cần ban hành các cơ chế, chính sách ưu tiên khuyến khích và thu hút đầu tư từ nhiều thành phần kinh tế khác nhau.

b) Nâng cao trình độ cán bộ, nhân viên quản lý di tích

Công tác quản lý di tích mang tính khoa học, có tính chuyên môn cao, đòi hỏi đội ngũ lao động có trình độ chuyên

môn sâu, có năng lực nghiên cứu, bảo vệ, tôn tạo và phát huy giá trị của di tích. Phải bằng mọi cách có được đội ngũ cán bộ quản lý di tích của cả nước nói chung và của Ban Quản lý danh thắng Hà Nội nói riêng đủ về số lượng, đảm bảo chất lượng, có trình độ chuyên môn sâu để hoàn thành tốt công việc của mình.

Đội ngũ cán bộ quản lý di tích lịch sử của quận Hoàn Kiếm phải am hiểu, nhận thức một cách cơ bản về nguyên tắc tu bổ, tôn tạo các di tích lịch sử - văn hóa để không làm sai lệch giá trị cũng như kết cấu của di tích. Quận cần tăng cường cử họ tham gia các lớp đào tạo, bồi dưỡng, tập huấn về chuyên môn nghiệp vụ bảo tồn, bảo tàng, gặp gỡ, giao lưu, học hỏi kinh nghiệm về quản lý di tích.

c) Bảo tồn và phát huy các giá trị di tích

Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn là một bộ phận cấu thành di sản kiến trúc đô thị của Hà Nội. Theo định hướng “Quy hoạch chung xây dựng thủ đô đến năm 2030, tầm nhìn 2050”, Hà Nội phải đạt được 3 mục tiêu chính là: thành phố Xanh (phát triển bền vững về môi trường), thành phố Văn hiến (cân bằng giữa bảo tồn và phát triển), thành phố Văn minh (phát triển bền vững trên nền tảng kinh tế tri thức). Các giải pháp bảo tồn, các nguyên tắc khoa học về tu bổ, tôn tạo liên quan đến khu di tích lịch sử quốc gia đặc biệt Hồ Hoàn Kiếm - Đền

Ngọc Sơn chỉ có tính thực tiễn và khả năng thực thi cao khi chúng góp phần đạt được những mục tiêu có tính chất định hướng này. Do đó, để bảo tồn và phát huy giá trị di tích này cần phải hoàn thiện cảnh quan và thổi hồn vào di tích.

d) Phát huy vai trò cộng đồng trong quản lý di tích

Di tích Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn có giá trị di sản tầm cỡ quốc gia. Đối tượng dân cư liên quan không chỉ giới hạn trong phạm vi cộng đồng các khu vực xung quanh và phụ cận hồ, mà ở phạm vi rộng hơn. Họ còn là các nhà chuyên môn, các nhà doanh nghiệp, những người yêu quý Hồ Hoàn Kiếm, Đền Ngọc Sơn, đại diện các tổ chức hỗ trợ cộng đồng, các tổ chức bảo vệ môi trường, các tổ chức hỗ trợ phát triển du lịch sinh thái, du lịch văn hóa,... ở khắp thành phố, trong toàn quốc. Các nhóm cộng đồng tham gia có thể có những đặc điểm khác nhau, nhưng cùng có mối quan tâm chung là bảo tồn, phát huy các giá trị cốt lõi, gìn giữ hình ảnh đặc trưng của di tích. Để phát huy vai trò của các cộng đồng trong quản lý các di tích văn hóa, lịch sử nói chung và Hồ Hoàn Kiếm - Đền Ngọc Sơn nói riêng, cần phải tạo điều kiện bảo đảm cho các cộng đồng được tham gia ngay từ khâu xây dựng đề xuất chính sách, cũng như trong việc điều tra, khảo sát, xây dựng giải pháp bảo tồn và phát huy giá trị di tích./.

Tài liệu tham khảo

1. Đặng Văn Bài (2007). *Bảo tồn di sản văn hóa trong quá trình phát triển*. Tạp chí Di sản văn hóa, số 4, tr 11-14

2. Nguyễn Chí Bền (Chủ biên, 2010). *Bảo tồn, phát huy giá trị di sản văn hóa vật thể Thăng Long - Hà Nội*, Nxb. Hà Nội
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (1998). *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ IX*, Nxb. Chính trị Quốc gia, Hà Nội
4. Nguyễn Thu Hạnh (2012). *Các giải pháp nhằm nâng cao chất lượng hoạt động du lịch tại khu vực Hồ Gươm*. Đề tài khoa học của thành phố Hà Nội
5. Nguyễn Vinh Phúc (2003). *Hồ Hoàn Kiếm và Đền Ngọc Sơn*. Nxb Trẻ, TP Hồ Chí Minh
6. UBND TP Hà Nội (2013). *Quyết định số 70/2013/QĐ-UBND ngày 30/12/2013 về việc Ban hành quy chế phân công trách nhiệm và cơ chế phối hợp quản lý Hồ Hoàn Kiếm*
7. UBND TP Hà Nội (2016). *Quyết định số 41/2016/QĐ-UBND ngày 19/9/2016 ban hành Quy định phân cấp quản lý nhà nước một số lĩnh vực hạ tầng kinh tế - xã hội trên địa bàn Hà Nội*

Ngày nhận bài: **15/09/2021**

Ngày phản biện: **10/03/2022**

Ngày duyệt đăng: **15/03/2022**